

SAMVERKANSAVTAL & PROJEKT FÖR INTEGRATION I GLESBYGD: Hinder och möjligheter ur lokala aktörers perspektiv

**Konferensen TUV 10 år
Malin Benerdal**

UMEÅ UNIVERSITET

Forskningsprojektet *Integration för nyanlända i glesbygd genom Komvux, SFI och högskoleutbildning via kommuners lokala lärcentra* (PI Per-Åke Rosvall)

Samverkansorganet Akademi Norr

Datainsamling: 3 rurala kommuner (Larch, Elm & Spruce)

Intervjuer med migranter, lärare, studie- och yrkesvägledare, rektorer, tjänstemän arbetsförmedlingen, arbetsgivare, projektmedarbetare (tjänstemän integrationsenhet, arbetsmarknadsenhet)

UMEÅ UNIVERSITET

KORT OM KONTEXTEN

Höga migrationsinflöden, högt rankade på Migrant Integration Policy Index (MIPEX), men stora glapp mellan migranter och infödda svenskar gällande sysselsättningsgrad

Förändringar i välfärdssystemet, skifte i arbetsmarknadspolitiken, aktivering och anställningsbarhet

Kvinnliga migranter och lågt utbildade som särskilt ”sårbara” eller missgynnade på arbetsmarknaden

DU(N)A avtalen ett exempel på statlig insats för att främja nyanländas etablering (arbetsmarknad och utbildning)

Nyanlända; etableringsprogrammet (2 år)

Delegationen för unga och nyanlända till arbete (DUA)

- Främja samverkan mellan kommuner och arbetsförmedlingen samt utveckling av nya samverkansformer
- Bidra till minskad ungsomsarbetslöshet och effektivisering av nyanländas etablering i arbetslivet
- Lokala överrenskommelser mellan kommuner och Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen

Kommuner

UMEÅ UNIVERSITET

209 kommuner har skapat jobbspår (dec 2019)

Typer av spår:

- Entreprenörspår
- riktat mot arbetsgivare
- förberedande spår (för ett arbetsgivarspår)

FRÅGESTÄLLNINGAR & ANALYSRAM

- Hur konstrueras avtalen och vad medför de i termer av aktiviteter, utbildning och positionering av immigranter?
- Hur ser arbetsmarknadens aktörer på möjligheter och hinder för immigranternas etablering på de lokala arbetsmarknaderna?

Poststrukturalistisk policy analys (Bacchi 2009; Bacchi & Goodwin, 2016)

MATERIAL

Policy dokument och intervjuer (17) ansvariga för spåren och potentiella arbetsgivare

Data/ Municipality	Elm Municipality	Spruce Municipality	Larch Municipality	Regional
Policy documents	Project agreement with four appendixes concerning: needs for skills, newly arrived migrants in the municipalities, organization for collaboration, the local tracks.		Local DUNA agreement (2018), Skills supply Municipal plan for skills supply (2017-2020), Labour market prospects (2018)	Website
Interviews with actors responsible for tracks	Project worker	Project worker	Head of municipal adult education	Project leaders
Interviews with public sector managers	Manager, elder care unit Manager, ECEC unit	Manager, elder care unit Manager, ECEC unit	Manager, elder care unit Manager ECEC, unit	
Interviews with private sector CEOs	CEO, service and tourism firm CEO, industrial firm	CEO, engineering firm CEO, mechanical service firm	CEO, manufacturing firm CEO, engineering firm	

KONSTRUKTIONER AV JOBBSPÅR

Kartläggning - Identifierat behov av arbetskraft inom kommunen

- Brist på arbetskraft; pensionsavgångar, utflyttning, omställning
- utbildning, vård- och omsorg, transportyrken, tillverkningsindustri, tekniker, ingenjörer, drift- och verksamhetschefer, ekonomer
- Saknas personal och kompetens
- ”Integrationen är avgörande”

Målgrupper

- Larch: unga (16-24 år) och nyanlända
- Elm & Spruce: nyanlända;

majoriteten har högst förgymnasial utbildning

”Erfarenhetsmässigt kan vi konstatera att utbildningsnivån inom denna grupp är svårdefinierad och generellt låg”

Forma avtal med relevanta parter, lokala behov och mål

“Andelen män och kvinnor i de yrkesinriktade jobbspåren Vård och omsorg och industri ska följas upp kontinuerligt som ett led till att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden.

I spår Vård och omsorg ska andelen män vara 50 % och kvinnor 50 %. I Industrispåret ska andelen män vara 50% och kvinnor 50%” (Larch, lokal DUNA överrenskommelse)

Svårigheter för små kommuner: ESF projekt genom Region Västerbotten (5-kanten) (Elm & Spruce)

“Våra fem kommuner består till största del av utpräglad glesbygd med stora ytor, långa avstånd och låg befolkningstäthet. Målgruppen är spridd i hela vårt gemensamma område och för att få till bra sammansättningar av grupper i jobbspåren är ett samarbete nödvändigt. Det är en stor utmaning för våra små kommuner var och en för sig att få spåren att gå framåt, men tillsammans finns goda förutsättningar att anordna både kvalitativa utbildningar och ett bredare utbud av arbetsmarknad för matchning” (DUA överrensommelse 5-kanten).

Municipality/Track	Track 1	Track 2	Track 3
Larch	Basic education leading towards participation in a work-related track	'Health & social care and service' leading towards municipal ECEC employment	'Industry' leading towards employment in private industrial businesses
Elm & Spruce	Basic education leading towards subsidised municipal employment in the public sector	'Health & Social care' leading towards municipal or regional employment	'Service & cleaning' leading towards employment in private firms or the municipality

Table 2. Summary of the tracks created by the three municipalities.

ARBETSGIVARNAS PERSPEKTIV

Immigranterna

Platsen

Jobbspåren

Resurser

Brister

Immigranter som resurs

Arbetskraft, tex: ”Vi skulle inte överlevt om det inte var för de nyanlända” (Enhetschef äldreomsorg, Elm)

Bättre etik och moral än svenskar (Larch, VD tillverkningsindustri, Elm VD servicebranschen)

Bärare av kultur (bemötande mot äldre) och tillgång språkligt (särskilt förskola)

Män i kvinnodominerade yrken (barn- och äldreomsorg)

Platsen som resurs

Litenheten: korta beslutsvägar och lätt att hitta rätt person
(offentliga och privata lyfter fram)

Du blir sedd som person (offentliga)

En annan tradition: liten rörlighet på arbetsmarknaden
(positivt för företagande)

Jobbspåren som resurs

De med erfarenhet från spåren är positiva

Att få komma ut på en arbetsplats, vara i ett sammanhang
framställs som stärkande. ”Vi rustar dom för framtiden”

Brister hos immigranterna

Svenskakunskaper (Alla informanter utom 1)

”säkerhetsrisk” i industrin

Kulturell kunskap: hur vi gör här, kulturkrockar (Äldre- och barnomsorg)

Brister i relation till platsen

Avstånd till högre utbildning (Förskoleutbildning, utbildad arbetskraft inom industrin)

Driva företag i glesbygd (nord-syd kolonialism), svårt att expandera

För litet: utbud saknas och migranter flyttar

Brister i jobbspåren

skepticism mot SFI och utbildningsanordnare:

”vi måste sluta hetsa om snabbspår/.../ snabbspår fungerar inte. Det tar tid. Men om det får ta tid kommer det bli toppen!” (Elm, enhetschef äldreomsorg)

skepticism mot projekt och offentliga investeringar:

”vi tar in fler migranter än någon annan i Inlandet, och jag kan inte förstå varför de [andra arbetsgivare] ska behöva hjälp med det där” (Larch, VD tillverkningsindustri)

”projekt täcker projektarbetarnas lön. Men sen då?” (Elm, VD tillverkningsföretag)

AVSLUTNINGSVIS

Möjligheter och hinder för migranternas etablering

Transition genom arbetsspår och yrkessvenska

Jobbspåren

”Klä dem”, ”rusta dem”

Risker för inlåsning t ex förskola som kräver universitetsutbildning

Timanställningar och extratjänster

”Projectification”

TACK!

UMEÅ UNIVERSITY